

เพลงต้นหยงในวัฒนธรรมพื้นที่รอบอ่าวพังงา

ทรงพล เลิศกอบกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ดนตรี)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2559

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

เพลงต้นหยงในวัฒนธรรมพื้นที่รอบอ่าวพังงา

PHLANG TANJONG IN CULTURAL AREA AROUND PHANG'NGA BAY

ทรงพล เลิศกอบกุล 5437018 MSMS/M

ศศ.ม. (ดนตรี)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : สนอง คลังพระศรี, ศป.บ., ศศ.ม., ประ.ค. (ดนตรี), ณรงค์ชัย ปิฎกฤษดิ์, กศ.บ, กศ.ม., ศศ.ม., ประ.ค. (ดนตรี), อนุธรรม จรรย์ยานนท์, ค.บ., M.M., ประ.ค. (ดนตรี)

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง เพลงต้นหยงในวัฒนธรรมพื้นที่รอบอ่าวพังงา เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติและพัฒนาการ บทบาทหน้าที่และการปรับเปลี่ยน ตลอดจนลักษณะทางดนตรีของเพลงต้นหยงในวัฒนธรรมพื้นที่รอบอ่าวพังงา มีผลการวิจัย ดังนี้

เพลงต้นหยงเป็นวัฒนธรรมการเล่นของผู้คนในชุมชนพื้นที่รอบอ่าวพังงา มีพัฒนาการมาจากรองเงิงของชาวเล ด้วยกระบวนการปรับเปลี่ยนตามวัฒนธรรมพื้นที่และพัฒนาการของสังคม แต่เดิมรองเงิงเป็นการเล่นที่แพร่หลายในคาบสมุทรมลายูตอนใต้เขตประเทศมาเลเซีย ต่อมาจึงกระจายเข้ามาในชุมชนพื้นที่รอบอ่าวพังงาด้วยเส้นทางเดินเรือเลียบชายฝั่งทะเลอันดามัน ในราวทศวรรษ 2470 เริ่มนิยมแพร่หลายในบริเวณอำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ แล้วเข้าสู่พื้นที่ชายฝั่งที่มีผู้คนสื่อสารกันด้วยภาษาไทยถิ่นใต้ ทำให้รองเงิงปรับเปลี่ยนรูปแบบดนตรีและการแสดงตามวัฒนธรรมพื้นที่ด้วยการใช้เนื้อร้องภาษาไทยถิ่นใต้ที่มีฉันทลักษณ์แบบเพลงกล่อมเด็ก แทนฉันทลักษณ์กลอนป็นตุณ ภาษามลายู โดยมีรูปแบบการขึ้นต้นบทร้องว่า “ต้นหยง” และกลายเป็นชื่อเรียกการเล่นเพลงต้นหยงที่มีพัฒนาการด้านวงดนตรี บทเพลง และรูปแบบการเล่นแปรเปลี่ยนตามช่วงเวลาของสังคม

เพลงต้นหยงดำรงอยู่ในชุมชนพื้นที่รอบอ่าวพังงาด้วยการปรับเปลี่ยนตามวัฒนธรรมพื้นที่ในแต่ละช่วงเวลา เพื่อตอบรับกับบทบาทหน้าที่ต่อชุมชนที่แตกต่างกัน ทั้งหมด 3 ครั้ง ได้แก่ การปรับเปลี่ยนจากรองเงิงสู่เพลงต้นหยง การปรับเปลี่ยนไปสู่เพลงต้นหยงแบบรวาง และการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ในสภาวะการณปัจจุบัน ทำให้เกิดการเล่นเพลงต้นหยงแบบรวางและการแสดงเพลงต้นหยงเพื่อการอนุรักษ์ขึ้น

การปรับเปลี่ยนตามวัฒนธรรมพื้นที่ในอดีต ส่งผลให้เพลงต้นหยงในชุมชนพื้นที่รอบอ่าวพังงาในปัจจุบันมีลักษณะทางดนตรีที่แสดงออกร่วมกันผ่าน 2 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1. เครื่องดนตรีและการประสมวง มีเครื่องดนตรีสำคัญ คือ ซอ (ไวโอลิน) รำมะนา และฆ้อง ประสมกันเป็นเครื่องดนตรีหลักของวง 2 ชนิด คือ วงดนตรีเพลงต้นหยงทั่วไปกับวงดนตรีเพลงต้นหยงประยุกต์ 2. ลักษณะทำนองเพลง มีพื้นฐานจากบันไดเสียงไดอะโทนิค (Diatonic) และกลุ่มเสียงปีญจมูล (Pentatonic) ในจังหวะสองชรรดมา (Simple duple time) มีเสียงโครงสร้างเป็นเสียงพื้นฐานของทำนองสำหรับสร้างกลุ่มโน้ต (Figurative) รูปแบบต่าง ๆ เคลื่อนที่ทั้งแบบตามขั้น (Conjunct Motion) ข้ามขั้น (Disjunct Motion) และซ้ำเสียง (Repetition) บทเพลงโครงสร้างภายในบทเพลง 3 แบบ ได้แก่ บทเพลงท่อนเดียว (Strophic Form) 2 ท่อน (Binary Form) และแบบขยายทำนอง (Theme and Variation) มีโครงสร้างในการบรรเลงที่เริ่มด้วยส่วนนำ (Introduction) บทเพลงแต่ละรอบ (ดอก) และท้ายเพลง ในรูปแบบจังหวะของเครื่องประกอบจังหวะ 7 รูปแบบ ได้แก่ จังหวะลาฆูตัว จังหวะมะอีนัง จังหวะปาหรี จังหวะร็อกตักตัก จังหวะอย่าฮ้าง จังหวะจำเปียน และจังหวะสร้อยคำ

คำสำคัญ: เพลงต้นหยง / วัฒนธรรมพื้นที่ / อ่าวพังงา

PHLANG TANJONG IN THE CULTURAL AREA AROUND PHANG'NGA BAY

SONGPON LAEDKOBKUNE 5437018 MSMS/M

M.A. (MUSIC)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: SANONG KLANGPRASRI, B.F.A., M.A., Ph.D.,
NARONGCHAI PIDOKRAJT, B.Ed., M.Ed., M.A., Ph.D., ANAK CHARANYANANDA
B.Ed., M.M., Ph.D.**ABSTRACT**

Research of Phlang tanjong in the cultural area around Phang' nga Bay used qualitative research. The purpose is to study the history and development, roles, and adjustment, including musical style, of Phlang tanjong in the cultural area around Phang' nga with the following results: Phlang tanjong is a kind of performance and activity of people around Phang' nga Bay which developed the sea gypsy's Ronggeng dance and the process of adjusting by society. Originally Ronggeng was a widely famous dance in the southern Malay Peninsula of Malaysia. Later, it diffused into the community surrounding the Phang' nga Bay by the sea lanes along the Andaman coast in some popular districts of Koh Lanta, Krabi in 1927. Then enter the coastal areas where people communicated in the language of Southern Thailand. Therefore, Ronggeng forms and musical performances by local culture with the lyrics of Southern Thailand turned into a lullaby form to replace the Pantun form in Malay. And it became known as Phlang tanjong, which is usually played at the beginning of the songs that developed in bands, songs, and playing styles over period of time.

The existence of Phlang tanjong in the area around Phang' nga Bay remains by adjusting the songs themselves to culture which seems to change over time to respond to different roles in society classified into three adjustments times: 1. the transition from Ronggeng to Phlang tanjong, 2. the changing roles in the current circumstances to Phlang tanjong rumwong, 3. the change of present roles which occurred in Phlang tanjong and Phlang tanjong for conservation.

By modifying the culture, in the past it occurred that Phlang tanjong around Phang' nga Bay presented a musical expression together through 2 key elements: 1. mix of instruments and orchestra. An important instrument is the Saw (Violin), Rummana, and Gong, is a mixture of two major types of instrument. Firstly, is a general Phlang tanjong band and secondly, is a practical Phlang tanjong band. 2. Melody based on the diatonic and pentatonic scale on the stroke of simple duple time. The standard structure of the melody is variously figurative, moving both on conjunct motion, disjunct motion, and repetition. Moreover, there are 3 types of song structure form which are strophic form, binary form, and theme and variation. The structure in the play begins with an "introduction" song cycle (Doak) and ends with a melody. There are plays in the rhythm of the composition, rhythm patterns, including 7 forms like Lakuduwa, Ma'inang, Pree, Rocktoktok, Jahong, Champain, and Soykam.

KEY WORDS: PHLANG TANJONG / CULTURAL AREA / PHANG'NGA BAY

428 pages